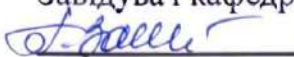

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор
 Галина ЗАПША

«28» серпня 2025 р.

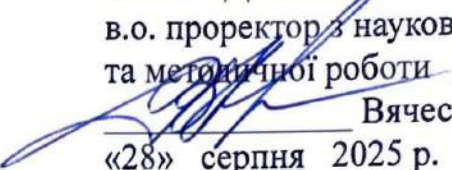
«ПОГОДЖЕНО»

в.о. декана факультету економіки
та управління

 Аркадій ТОПОВ
«28» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

в.о. проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

 Вячеслав СЕДОВ
«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 04 МЕНЕДЖМЕНТ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

D3 «Менеджмент»
(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Менеджмент
(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

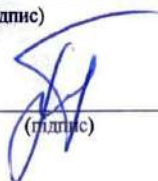
Факультет економіки та управління
(факультет, інститут)

Робоча програма освітнього компонента «Менеджмент» для здобувачів за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» спеціальності ДЗ «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Розробники: Анатолій ЛІВІНСЬКИЙ, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри Галина ЗАПША
(підпис)

Гарант освітньої програми Ганна ДІДУР
(підпис)

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: D «Управління та адміністрування» Спеціальність: D3 «Менеджмент»	Обов’язковий	
Змістових модулів – 3	Освітня програма «Менеджмент»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково- дослідне завдання		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	1-й/2-й
Загальна кількість годин – 120 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень	30	2/8 год.
		Практичні	
		14 год.	4 год.
		Семінарські	
		14 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		62 год.	104 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
Вид контролю:			
іспит		іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 58/62 (48,3%)

для заочної форми навчання – 16/104 (13,3%)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент *«Менеджмент»* відноситься до складу обов'язкових освітніх компонентів для підготовки здобувачів вищої освіти освітньої програми *«Менеджмент»* за спеціальністю ДЗ *«Менеджмент»*. Передумовами для вивчення освітнього компонента *«Менеджмент»* є формування у здобувачів освіти компетентності у сфері вступу до фаху, теорії організації, психології, самоменеджменту та правового забезпечення управлінської діяльності.

Мета освітнього компонента є формування у майбутніх фахівців (менеджерів) сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Предметом вивчення навчальної освітнього компонента *«Менеджмент»* є управлінський процес в організаціях різної форми власності.

Завдання освітнього компонента *«Менеджмент»*:

- розкрити здобувачам вищої освіти зміст курсу *«Менеджмент»* як наукової дисципліни;
- вивчення основних категорій науки управління, функцій управління і процесів прийняття управлінських рішень, методів використання базових інструментів управління організаціями;
- вивчення впливу різних факторів на ефективність системи управління організацією.

У результаті вивчення освітнього компонента *«Менеджмент»* здобувач повинен.

Знати:

- основні поняття та категорії менеджменту;
- принципи, методи та функції менеджменту;
- сутність управлінських рішень, технології прийняття та реалізації управлінських рішень;
- етапи та складові комунікаційного процесу;
- сутність стратегічного та оперативного управління;
- принципи побудови ефективної системи менеджменту;
- особливості менеджменту сучасних вітчизняних та зарубіжних підприємств.

Вміти:

- з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в організаціях, аналізувати й узагальнювати матеріал у певній системі, порівнювати факти на основі здобутих із різних інформаційних джерел знань;
- виявляти та здійснювати аналіз чинників впливу внутрішнього та зовнішнього середовища організації;
- застосовувати дієві методи та інструменти планування, організування, мотивації та контролю роботи в організації;

- використовувати відповідно до ситуації технології з прийняття та реалізації управлінських рішень;
- формувати структуру управління організації; структурувати завдання відповідно до чисельності та кваліфікації виконавців, визначати черговість робіт, розраховувати термін їх виконання; з урахуванням ділових та особистих якостей добирати виконавців, розподіляти завдання; здійснювати делегування повноважень;
- визначати вплив обраної системи мотивації на ефективність роботи персоналу та при необхідності коригувати її;
- обирати та використовувати відповідно до ситуації стиль лідерства;
- визначати та оцінювати ефективність менеджменту.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Менеджмент» у здобувача вищої освіти формуються:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК2);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (ЗК3);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4);
- знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності (ЗК5);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)(ЗК15);
- Здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК16).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність визначати та описувати характеристики організації (СК1);
- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (СК2);
- вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними (СК4);
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту (СК5);
- здатність діяти соціально відповідально і свідомо (СК6);

- здатність планувати діяльність організації та управляти часом (СК8);
- здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань (СК9);
- здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації (СК10);
- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління (СК11);
- розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності (СК14);
- здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички (СК15).

здатність аналізувати економічний, інноваційний, маркетинговий та експортний потенціал підприємства та розробляти напрями і інструментарій його розвитку з урахуванням галузевих особливостей (СК16).

Програмні результати вивчення освітнього компонента «Менеджмент» є:

- демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства (ПРН3);
- демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень (ПРН4);
- описувати зміст функціональних сфер діяльності організації (ПРН5);
- виявляти навички організаційного проектування (ПРН7);
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. (ПРН8);
- демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи (ПРН9);
- мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації (ПРН10);
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. (ПРН15);
- демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним (ПРН16);
- демонструвати навички аналізу результативності функціонування системи управління підприємства, її обґрунтування напрямів його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей (ПРН18);
- демонструвати навички розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері стратегічного та інвестиційного менеджменту в умовах невизначеності та ризику (ПРН19).

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с.	інд.	с.р.		л	п	с.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сутність та основний понятійний апарат менеджменту												
Тема 1. Сутність, значення та особливості розвитку менеджменту	8	2	-	2	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Еволюція управлінської думки	8	2	-	2	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 3. Організація як об'єкт управління	8	2	-	2	-	4	10	2	-	2	-	6
Тема 4. Соціальна відповідальність в менеджменті	8	2	-	2	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 5. Інформація та комунікація в менеджменті	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	40	10	-	10	-	20	40	4	-	2	-	34
Змістовий модуль 2. Функції менеджменту												
Тема 6. Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту	8	2	2	-	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 7. Організація як загальна функція менеджменту.	8	2	2	-	-	4	10	-	2	-	-	8
Тема 8. Мотивація як загальна функція менеджменту	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Контроль як загальна функція менеджменту	8	2	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 10. Методи менеджменту	9	2	2	-	-	5	8	2	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	41	10	10	-	-	21	42	4	2	-	-	36
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 3. Управлінський процес в менеджменті												
Тема 11. Управлінські рішення у менеджменті	8	2	2	-	-	4	8	2	2	-	-	8
Тема 12. Методи прийняття та обґрунтування управлінських рішень	6	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Керівництво та лідерство в організаціях	8	2	-	2	-	4	10	-	-	-	-	6
Тема 14. Конфлікти та стреси як об'єкт управління	8	2	-	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 15. Управління часом та підтримка працездатності в менеджменті	9	2	-	2	-	5	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 3	39	10	4	4	-	21	38	2	2	-	-	34
Усього годин	120	30	14	14	-	62	120	10	4	2	-	104

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ АПАРАТУ МЕНЕДЖМЕНТУ.

Тема 1. Сутність, значення та особливості розвитку менеджменту

Сутність і значення менеджменту. Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. Категорії "управління" і "менеджмент". Види менеджменту (сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, інновації, облік, маркетинг, логістика). Рівні управління. Ролі менеджера в організації та в управлінні сучасних аграрних підприємствах. Якості менеджера. Портрет сучасного менеджера. Співвідношення якостей, необхідних менеджеру на різних рівнях управління. Менеджери та підприємці: спільні та відмінні риси. Особливості прояву менеджменту в аграрному секторі України. Роль менеджера на різних рівнях управління аграрним підприємством (фермерське господарство, кооператив, агрохолдинг).

Тема 2. Еволюція управлінської думки

Наукові школи менеджменту: класична школа, адміністративна школа, школа людських відносин. Особливості розвитку менеджменту в різних країнах з врахуванням аграрної сфери діяльності. Підходи до управління: процесний, системний та ситуаційний. Принципи класичної школи менеджменту в управлінні аграрними підприємствами. Особливості розвитку управлінської думки у сфері сільського господарства.

Тема 3. Організація як об'єкт управління

Поняття та ключові характеристики організації. Види організацій. Рівні управління. Зміст та основні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища аграрних підприємств. Життєвий цикл організації та його основні стадії. Види структур організацій: організаційні структури та структури управління в аграрних підприємствах. Централізація і децентралізація. Фактори зовнішнього середовища які найбільше впливають на діяльність аграрних підприємств в Україні. Організаційні структури управління аграрних підприємств, фермерських господарств.

Тема 4. Соціальна відповідальність та етика у менеджменті

Сутність відповідальності та етики у менеджменті. Зміст юридичної відповідальності - дотримання законодавчих актів, інструкцій, норм тощо. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Перевага та недоліки соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність організації (бізнесу). Переваги та недоліки соціальної відповідальності бізнесу. Сутність та значення соціальної відповідальності в аграрній сфері. Етична поведінка як сукупність вчинків та дій людей. Причини неетичної поведінки. Заходи щодо забезпечення етичної поведінки. Принципи соціальної відповідальності у відносинах із працівниками та

громадами в аграрних підприємствах. Впровадження принципів сталого розвитку та етичної поведінки в аграрних компаній.

Тема 5. Інформація та комунікація в менеджменті

Інформація, її види та роль в менеджменті та управління в аграрній сфері. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, які пред'являються до інформації. Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації. Комунікаційний процес в аграрних підприємствах: елементи, етапи, моделі. Система інформаційного забезпечення менеджменту. Види інформації та їх значення для управління аграрними підприємствами. Як цифровізація впливає на комунікації в аграрному менеджменті. Інструменти комунікації та координації діяльності фермерських господарств і кооперативів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ.

Тема 6. Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Особливості використання функцій менеджменту в аграрній сфері діяльності. Сутність та зміст планування як функції менеджменту. Види планування та їхній взаємозв'язок. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей в аграрних підприємствах. “Дерево цілей”. Оцінка сильних і слабких сторін організації, можливостей та загроз її розвитку. Методи вибору стратегії. Стратегічне планування в організації. Поняття «стратегія». Елементи стратегії та використання її в аграрних підприємствах. Рівні стратегії: загальнокорпоративна стратегія; стратегія бізнесу; функціональна стратегія; піраміда стратегій. Процес стратегічного планування в аграрній сфері діяльності підприємств: визначення місії фірми; зовнішній та внутрішній аналіз; SWOT-аналіз; визначення конкретних цілей діяльності організації; аналіз стратегічних альтернатив та вибір стратегії. Значення функцій менеджменту для підвищення ефективності аграрного підприємства, урахування сезонності, природно-кліматичних умов та державної підтримки у плануванні діяльності сільськогосподарських підприємств, роль стратегічного планування у розвитку фермерських господарств, аграрних кооперативів і агрохолдингів, використання SWOT-аналізу для адаптації аграрного бізнесу до ринкових ризиків та змін клімату.

Тема 7. Організація як загальна функція менеджменту

Сутність функції організації та її місце в системі управління. Поняття «організація» та «організаційна діяльність». Основні складові організаційної діяльності. Організаційна структура як результат організаційної діяльності: ступінь складності; ступінь формалізації; ступінь централізації. Поняття

«схема організаційної структури управління». Типи організаційних структур управління аграрних підприємств. Лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна, матрична організаційні структури. Мережеві організаційні структури. Переваги та недоліки різних типів організаційних структур в аграрній сфері. Фактори формування організаційної структури управління. Методи вибору типу організаційної структури. Особливості управління професійним розвитком персоналу як складової менеджменту організації виробничих процесів на виробництві. Ефективність різних типів організаційних структур в управлінні фермерськими господарствами, агрохолдингами та кооперативами, фактори вибору організаційної структури аграрного підприємства, організація управління професійним розвитком працівників сільського господарства, вплив інформаційних технологій і механізації на побудову структур управління аграрних підприємств.

Тема 8. Мотивація як загальна функція менеджменту

Поняття мотивації та її зміст. Мотивація як фактор забезпечення успіху діяльності організації. Поняття «потреби», «спонукання», «стимули», «мотивація». Змістовні теорії мотивації: теорія А. Маслоу, Д. Макклелланда, Ф. Герцберга. Процесуальні теорії мотивації: теорія очікування, теорія справедливості, теорія Портера-Лоулера. Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Методи соціального впливу і морального стимулювання. Особливості застосування теорій мотивації у сільськогосподарському виробництві, системи матеріального та нематеріального стимулювання працівників аграрних підприємств, вплив соціальних умов життя на рівень мотивації працівників села, використання колективних форм мотивації у фермерських господарствах і кооперативах.

Тема 9. Контроль як загальна функція менеджменту

Суть і зміст контролю. Види контролю. Процес контролю і техніка його проведення. Характеристики ефективного контролю. Контроль та контролінг. Контроль та аудит. Контроль і вивчення результатів роботи персоналу. Сутність функції регулювання. Характеристика процесів регулювання в аграрній сфері виробництва. Методи контролю ефективності виробничих процесів і використання ресурсів на аграрних підприємствах, взаємодія державного контролю, внутрішнього аудиту та контролінгу в аграрному секторі. Контроль як інструмент забезпечення якості продукції та дотримання стандартів безпеки, система моніторингу та регулювання діяльності аграрних підприємств.

Тема 10. Методи менеджменту

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту. Складові економічних методів управління витратами в операційній системі підприємств. Використання економічних, адміністративних і соціально-психологічних методів управління на аграрних підприємствах, особливості застосування

економічних методів управління витратами у сільському господарстві, взаємозв'язок методів менеджменту з принципами ефективного використання земельних, трудових і фінансових ресурсів, роль економічних методів у підвищенні конкурентоспроможності аграрного бізнесу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІНСЬКИЙ ПРОЦЕС В МЕНЕДЖМЕНТІ

Тема 11. Управлінські рішення у менеджменті

Сутність та класифікація управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень: ухвалення рішень за умов визначеності; ухвалення рішень в умовах ризику; ухвалення рішення за умов невизначеності. Технології прийняття управлінських рішень. Методи розробки і обґрунтування рішень. Підходи до оптимізації управлінських рішень. Способи моделювання. Людський та організаційний фактори у процесі прийняття рішення. Індивідуальне та групове прийняття рішень (модель Р. Роскіна, модель Врума-Йеттона, модель Врума-Джаго). Особливості прийняття управлінських рішень в аграрних підприємствах з урахуванням сезонності виробництва, впливом природних чинників і високим рівнем ризиків.

Тема 12. Методи прийняття та обґрунтування управлінських рішень

Інструменти обґрунтування управлінських рішень. Кількісні та якісні методи прогнозування. Сутнісна характеристика методу “платіжної матриці”. Побудова “дерева рішень” та вибір оптимального варіанту. Обґрунтування рішень в умовах невизначеності. Особливості формування та реалізації управлінських рішень в аграрній сфері. Теоретико-ігрові методи. Критерії теорії статистичних рішень: песимізму, оптимізму, коефіцієнту оптимізму, Лапласа, жалю. Методи теорії ігор. Експертні методи прийняття рішень: метод простого ранжування; метод вагових коефіцієнтів. Прогнозування альтернатив та варіантів управлінських рішень в аграрних підприємствах в процесі їх прийняття з використанням штучного інтелекту. Використання методів управління в фермерських господарствах та арго-холдингах.

Тема 13. Керівництво та лідерство в організаціях

Поняття та природа лідерства. Співвідношення категорій «вплив», «влада», «залежність», «лідерство». Класифікація джерел влади в організації за Дж. Френчем та Б. Рейвенем. Модель джерел влади К. Хейлса. Лідерство як механізм сполучення різних джерел влади. Порівняльна характеристика менеджера і лідера. Теорія особистих якостей лідера. Шкала найсуттєвіших характеристик лідера за Є. Гізеллі. Класифікація особистих якостей успішних керівників за Р. Стогділлом. Концепції поведінки лідера. Поняття “стиль керування” та “діапазон стилів керування”. “Теорія Х” і “Теорія Y” Д. МакГрегора. Авторитарний і демократичний стилі керування. Концепція трьох стилів керування К. Левіна. Двофакторна модель лідерства вчених університету штату Огайо. Концепція лідерства Р. Лайкерта. Модель типів

управління Р. Блейка та Дж. Моутон. Концепції ситуаційного лідерства. Загальна характеристика ситуаційного підходу до лідерства. Континуум лідерської поведінки Танненбаума-Шмідта. Модель ситуаційного лідерства Ф. Фідлера. Модель ситуаційного лідерства П. Херсі і К. Бланчарда. Модель "шлях-мета" Хауса-Мітчелла. Сучасні концепції лідерства в аграрній сфері та впровадження його на підприємствах. Концепція атрибутивного лідерства..

Тема 14. Конфлікти та стреси як об'єкт управління

Суть поняття «конфлікт». Види та типи конфліктів. Причини виникнення конфліктів та їх наслідки. Функції конфліктів і методи управління конфліктами. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту. Характерні ознаки прояву конфлікту. Об'єктивні й суб'єктивні складові конфліктної взаємодії. Межі поширення конфлікту. Поняття стресу як об'єкту управління. Види стресів. Передумови виникнення стресів. Інструменти попередження і уникнення стресів.

Тема 15. Управління часом та підтримка працездатності в менеджменті

Зміст тайм-менеджменту та його призначення. Ресурси часу в менеджменті. Різновиди часу. Планування й облік часу. Час індивідуальної та спільної діяльності. Розподіл праці за часом. Час та комунікації. Мистецтво правильного формування цілей як основа ефективного використання часу. Основні технології тайм-менеджменту. Інтенсивність та продуктивність управлінської діяльності. Вибір оптимального режиму праці й відпочинку. Засоби підтримки здоров'я та працездатності.

5.2 ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(курс лекцій)

Денна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовий модуль I. Сутність та основний понятійний апарат менеджменту – 10 год.	
1	Сутність, значення та особливості розвитку менеджменту (2 год) 1. Сутність і значення менеджменту. Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. 2. Види менеджменту. 3. Рівні менеджменту. 4. Ролі менеджера в організації.
2	Еволюція управлінської думки (2 год) 1. Наукові школи менеджменту. 2. Особливості розвитку менеджменту в різних країнах. 3. Підходи до управління: процесний, системний та ситуаційний.
3	Організація як об'єкт менеджменту (2 год) 1. Поняття та ключові характеристики організації. 2. Види організацій. 3. Зміст та основні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища організації. 4. Життєвий цикл організації та його основні стадії.
4	Соціальна відповідальність в менеджменті (2 год) 1. Роль бізнесу в суспільстві 2. Соціальна відповідальність на практиці 3. Етика та сучасне управління 4. Підвищення показників етичної поведінки

5	Інформація та комунікації в менеджменті (2 год) 1. Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. 2. Класифікація інформації. 3. Вимоги, які пред'являються до інформації. 4. Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій.
Змістовий модуль 2. Функції менеджменту – 10 год.	
6	Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту (2 год.) 1. Сутність функцій менеджменту. Загальні та спеціальні функції менеджменту. 2. Сутність та види планування. 3. Стратегічне планування та етапи його здійснення 4. Методологія стратегічного планування 5. Бізнес-план та його структура
7	Організація як загальна функція менеджменту. (2 год) 1. Сутність функції організування в управлінні 2. Делегування, відповідальність та повноваження 3. Лінійні та апаратні (штабні) повноваження 4. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії.
8	Мотивація як загальна функція менеджменту (2 год) 1. Сутність та основні поняття функції мотивації. 2. Змістовні теорії мотивації. 3. Процесуальні теорії мотивації. 4. Сучасні форми мотивації працівників на вітчизняних підприємствах.
9	Контроль як загальна функція менеджменту (2 год) 1. Сутність та зміст контролю 2. Процес контролю 3. Поведінкові аспекти контролю 4. Характеристики ефективного контролю 5. Інформаційно-управлінські системи в плануванні та контролі
10	Методи менеджменту (2 год) 1. Сутність та класифікація методів менеджменту. 2. Економічні методи менеджменту. 3. Адміністративні методи менеджменту. 4. Соціально-психологічні методи менеджменту.
Змістовий модуль 3. Управлінський процес у менеджменті - 10 год.	
11	Управлінські рішення у менеджменті (2 год) 1. Сутність та класифікація управлінських рішень. 2. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. 3. Умови прийняття управлінських рішень
12	Методи прийняття та обґрунтування управлінських рішень (2 год) 1. Побудова “дерева рішень” та вибір оптимального варіанту. 2. Теоретико-ігрові методи. Критерії теорії статистичних рішень: песимізму, оптимізму, коефіцієнту оптимізму, Лапласа, жалю. 3. Методи теорії ігор. 4. Експертні методи прийняття рішень
13	Керівництво та лідерство в організаціях (2 год) 1. Сутність та основні засади керівництва та лідерства. 2. Форми влади. Підходи до використання влади. 3. Класифікація стилів керівництва та їх характеристики 4. Адміністрування як управлінська модель і концепція менеджменту
14	Конфлікти та стреси як об'єкт управління (2 год) 1. Суть поняття «конфлікт». Види та типи конфліктів. 2. Функції конфліктів і методи управління конфліктами. 3. Поняття стресу як об'єкту управління. Види стресів. 4. Інструменти попередження і уникнення стресів.
15	Управління часом та підтримка працездатності в менеджменті (2 год.) 1. Зміст тайм-менеджменту та його призначення. 2. Ресурси часу в менеджменті. Різновиди часу. Планування й облік часу. 3. Основні технології тайм-менеджменту. 4. Вибір оптимального режиму праці й відпочинку.

Заочна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовний модуль 1. Сутність та основний понятійний апарат менеджменту – 4 год.	
1	Сутність, значення та особливості розвитку менеджменту (2 год) 1. Сутність і значення менеджменту. Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. 2. Види менеджменту. 3. Рівні менеджменту. 4. Ролі менеджера в організації.
2	Організація як об'єкт менеджменту (2 год) 1. Поняття та ключові характеристики організації. 2. Види організацій. 3. Зміст та основні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища організації. 4. Життєвий цикл організації та його основні стадії.
Змістовний модуль 2. Функції менеджменту – 4 год.	
3	Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту (2 год) 1. Сутність функцій менеджменту. Загальні та спеціальні функції менеджменту. 2. Сутність та види планування. 3. Стратегічне планування та етапи його здійснення 4. Методологія стратегічного планування 5. Бізнес-план та його структура
4	Методи менеджменту (2 год) 1. Сутність та класифікація методів менеджменту. 2. Економічні методи менеджменту. 3. Адміністративні методи менеджменту. 4. Соціально-психологічні методи менеджменту.
Змістовний модуль 3. Управлінський процес у менеджменті -2 год.	
5	Управлінські рішення у менеджменті (2 год) 1. Сутність та класифікація управлінських рішень. 2. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. 3. Умови прийняття управлінських рішень

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ, СЕМИНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин			
		денна		заочна	
		практ.	сем.	практ.	Сем.
1	Тема 1. Сутність, значення та особливості розвитку менеджменту	-	2	-	-
2	Тема 2. Еволюція управлінської думки	-	2	-	-
3	Тема 3. Організація як об'єкт управління	-	2	-	2
4	Тема 4. Соціальна відповідальність в менеджменті	-	2	-	-
5	Тема 5. Інформація та комунікація в менеджменті	-	2	-	-
6	Тема 6. Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту	2	-	-	-
7	Тема 7. Організація як загальна функція менеджменту.	2	-	2	-
8	Тема 8. Мотивація як загальна функція менеджменту	2	-	-	-
9	Тема 9. Контроль як загальна функція менеджменту	2	-	-	-
10	Тема 10. Методи менеджменту	2	-	-	-
11	Тема 11. Управлінські рішення у менеджменті	2	-	2	-
12	Тема 12. Методи прийняття та обґрунтування	2	-	-	-

	управлінських рішень				
13	Тема 13. Керівництво та лідерство в організаціях	-	2	-	-
14	Тема 14. Конфлікти та стреси як об'єкт управління	-	-	-	-
15	Тема 15. Управління часом та підтримка працездатності в менеджменті	-	2	-	-
Усього		14	14	4	2

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Питання (тема)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність, значення та особливості розвитку менеджменту	4	8
2	Тема 2. Еволюція управлінської думки	4	6
3	Тема 3. Організація як об'єкт управління	4	6
4	Тема 4. Соціальна відповідальність в менеджменті	4	6
5	Тема 5. Інформація та комунікація в менеджменті	4	8
6	Тема 6. Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту	4	8
7	Тема 7. Функція організації діяльності. Організація взаємодії та повноважень	4	8
8	Тема 8. Мотивація як загальна функція менеджменту	4	8
9	Тема 9. Контроль як загальна функція менеджменту	4	6
10	Тема 10. Методи менеджменту	5	6
11	Тема 11. Управлінські рішення у менеджменті	4	8
12	Тема 12. Методи прийняття та обґрунтування управлінських рішень	4	8
13	Тема 13. Керівництво та лідерство в організаціях	4	6
14	Тема 14. Конфлікти та стреси як об'єкт управління	4	6
15	Тема 15. Управління часом та підтримка працездатності в менеджменті	5	6
Усього		62	104

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою індивідуально-консультаційної роботи викладача зі здобувачами освіти, яка здійснюється за графіком індивідуально-консультаційної роботи. Метою індивідуального науково-дослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями та розгляд питань менеджменту виробничих процесів та управління виробничим колективом.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті

особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з питань менеджменту та управління виробничим колективом. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Тематика рефератів

1. Особливості сучасного американського менеджменту.
2. Японський феномен менеджменту.
3. Генрі Форд — видатний менеджер ХХ століття.
4. Делегування повноважень як основний принцип ефективного управління підприємством.
5. Основні проблеми розвитку аграрних підприємств України.
6. Портрет сучасного менеджера ХХІ століття.
7. Основні проблеми планування для підприємств в сучасних умовах господарювання.
8. Внесок Анрі Файоля у розвиток функціонального підходу в менеджменті.
9. Характеристика інструментів прямого і непрямого управлінського контролю поведінки робітників.
10. Проблеми прийняття компромісних рішень.
11. «Дерево рішень» як метод прийняття раціонального управлінського рішення.
12. Сучасні методи прийняття управлінських рішень.
13. Сутність моделі для вибору стилю керівництва «Решітка Блейка і Моутона».
14. Оцінка стилів керівництва країни при різних президентах.
15. Моделі для вибору стилю керівництва Херсі та Бланшара, Фідлера.
16. SMART-технологія постановки цілей (за Д. Доурденом).
17. Причини опору організаційним змінам на підприємстві.

28. Менеджмент сталого розвитку: концепції, принципи та сучасні підходи.
29. Цифрова трансформація управління аграрними підприємствами.
30. Використання технологій штучного інтелекту в менеджменті та прийнятті рішень.
31. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент забезпечення сталого розвитку підприємства.
32. Екологічний менеджмент: принципи, стандарти та практика впровадження на підприємствах.
33. Концепція «зеленої економіки» як основа сучасного менеджменту.
34. Менеджмент інновацій у контексті цифровізації економіки.
35. Управління корпоративною репутацією в умовах соціальної відповідальності.
36. Роль менеджера у впровадженні екологічно безпечних технологій виробництва.
37. Менеджмент циркулярної (замкненої) економіки.
38. Етичний менеджмент у цифрову епоху.
39. Екопідприємництво: нова модель ведення агробізнесу.
40. Діджитал-менеджмент у сільському господарстві: виклики та можливості.
41. Управління ризиками в умовах кліматичних змін.
42. Лідерство в епоху цифровізації та соціальної трансформації.
43. Впровадження міжнародних стандартів ISO 26000 (соціальна відповідальність) у практику підприємств.
44. Стійке корпоративне управління: баланс економічних, соціальних і екологічних цілей.
45. Застосування big data та аналітики у стратегічному менеджменті.
46. Роль цифрових комунікацій у формуванні екологічної культури підприємства.
47. Інноваційний менеджмент і смарт-технології в аграрному секторі України.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента здійснюється у формі читання лекцій, проведення семінарських та практичних занять. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-практичного завдання у формі реферату.

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу здобувачам набути теоретичні знання з питань менеджменту виробничих процесів та управління, розуміння сутності основних категорій і понять, методів, законів та закономірностей менеджменту;

- участі у семінарських і практичних заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає рішення

задач, розгляд ситуацій з проблем аналізу, планування, організації, мотивації та контролю в сфері управління підприємствами;

- отримання консультації. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента;

- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України з питань законодавчого регулювання діяльності з управління;

- проведення підсумкового контрольного випробування.

Відповідність програмних результатів та методів навчання представлена в таблиці 1.

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
- демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства (ПРН3);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - ситуаційні завдання, реферативні виступи, навчальна дискусія
– демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень (ПРН4);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; - самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - бліц- опитування; - ділові ігри, ситуаційні завдання, навчальна дискусія.
– описувати зміст функціональних сфер діяльності організації (ПРН5);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - ділові ігри, ситуаційні завдання, дебати
– виявляти навички організаційного проєктування (ПРН7);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації; - аналіз ситуації, вирішення практичних завдань щодо обґрунтування економічної ефективності інноваційного проєкту підприємства.
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні

ефективності діяльності організації. (ПРН8);	- консультації, презентації. - бліц- опитування; - навчальна дискусія, ділові ігри, ситуаційні завдання, дебати, мозковий штурм
– демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи (ПРН9);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації - бліц- опитування; - навчальна дискусія, ділові ігри, ситуаційні завдання, дебати, мозковий штурм
– мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації (ПРН10);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - навчальна дискусія, ділові ігри, ситуаційні завдання, дебати, мозковий штурм
– демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. (ПРН15);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - аналіз ситуації, вирішення практичних завдань щодо вирішення ситуаційних завдань
– демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним (ПРН16);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - бліц- опитування; - навчальна дискусія, ділові ігри, ситуаційні завдання, дебати, мозковий штурм
– демонструвати навички аналізу результативності функціонування системи управління підприємства, її обґрунтування напрямів його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей (ПРН18);	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - бліц- опитування; - аналіз ситуації, вирішення практичних завдань щодо обґрунтування економічної ефективності інноваційного проекту підприємства.
– демонструвати навички розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері стратегічного та інвестиційного менеджменту в	- лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. - навчальна дискусія, ділові ігри, ситуаційні завдання, дебати,

умовах невизначеності та ризику (ПРН19);	мозковий штурм
--	----------------

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Менеджмент» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Менеджмент» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, семінарські, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати (табл.2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля складає 30.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 30				
Тема 1	2	3	1	6
Тема 2	2	3	1	6
Тема 3	2	3	1	6
Тема 4	2	3	1	6
Тема 5	2	3	1	6
ПК за змістовний модуль 2 - 30				
Тема 6	2	3	1	6
Тема 7	2	3	1	6
Тема 8	2	3	1	6
Тема 9	2	3	1	6
Тема 10	2	3	1	6
ПК за змістовний модуль 3 – 30				
Тема 11	2	3	1	6
Тема 12	2	3	1	6
Тема 13	2	3	1	6
Тема 14	2	3	1	6
Тема 15	2	3	1	6

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Менеджмент» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з трьох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка

складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Практична частина – рішення задачі, або розв’язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу складає 30.

За результатами *поточного* і *модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль			Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати			
2	3	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1,5	2	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-0,5	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Менеджмент» проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента «Менеджмент»

Бал за змістовні модулі (БЗМ)															Сума														
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)										Бал за відвідування (всього 0-5)					Бал заохочуваль ний (всього -0-5)														
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль - 30					Змістовний модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль - 30					Змістовний модуль 3 (ЗМ 3) Поточний контроль - 30					0-5					0-5					100				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	11	12	13	14	15															
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6															
Модульний контроль - 30					Модульний контроль - 30					Модульний контроль - 30																			
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1					Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2					Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2																			
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2+ЗМ3) : 2																													

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей дисципліни та рівня складності завдань. (Протокол засідання кафедри 14 від 26.05.2025)

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістові модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка «Синергія»
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Менеджмент» (короткотривалі курси, вебінари, майстер-класи, воркшопи, конференції, круглі столи, тренінги або інші освітні заходи), спрямовані на формування у майбутніх фахівців (менеджерів) сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень оцінюється у межах визначеної кількості балів за відповідною темою.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання складається з теоретичної частини (розкриття основних понять і положень теми), аналітичної частини (практичний аналіз, розрахунки, таблиці, схеми), висновків і пропозицій, списку використаних джерел та, за потреби, додатків. Індивідуальне завдання оцінюється за 100 бальною шкалою (табл. 6).

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі іспиту, проводиться в період екзаменаційної сесії у формі складання тестів на платформі MOODLE. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженого наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Менеджмент: методичні вказівки для практичних занять для здобувачів ОС «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» (частина I) Лівінський А.І. Найда І.С. Одеса. ОДАУ, 2023. 57 с.

2. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Менеджмент» для здобувачів ОС «Бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» (частина II). Лівінський А.І., Найда І.С. Одеса: ОДАУ, 2023. 38 с.

2. Фонд тестових завдань

3. Візуальне супроводження дисципліни (слайди).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Шкільняк М.М. та ін. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 258 с.

Кундицький О.О. Менеджмент: навчальний посібник. Львів: ПП «Магнолія 2006», 2024. 316 с.

2. Сидоров О.А. та ін. Менеджмент і адміністрування: підручник. 2023. ISBN 978-966-348-487-7.

3. Вдовічен А.А. та ін. Менеджмент у питаннях та відповідях: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2023. 172 с.

4. Алькема В.Г., Кириченко О.С. Менеджмент організацій. Кн. 1: навчальний посібник. Київ: «КРОК», 2024.

Балаш Л.Я. та ін. Операційний менеджмент: навчальний посібник (ч. 1). ЛДУ БЖД, 2023.

5. Ратушняк О.Г., Лялюк О.Г. Операційний менеджмент: навчальний посібник (2-ге вид., перероб. і доп.). Вінниця: ВНТУ, 2025. 235 с.

6. Дяків О.П. (за ред. М.М. Шкільняка) Менеджмент персоналу: навчальний посібник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 280 с.

7. Кошеленко К. Менеджмент у часи війни. Лідерство, ефективність та життєстійкість. Київ: Кінцевий бенефіціар, 2024. 320 с. (із доступним прев'ю/змістом)

ЮрКнига

8. Кравчук І.І. та ін. Менеджмент: навчальний посібник. Поліський нац. ун-т, 2024. 435 с.

Допоміжна

1. Колодій І.В., Хотинський Н.А. Тайм-менеджмент як інструмент боротьби з прокрастинацією у студентському середовищі. *Ефективна економіка*. 2025. № 3. DOI: 10.32702/2307-2105.2025.3.71

2. Вінічук М.В., Нагірна О.В. PR-менеджмент як інструмент підвищення ефективності управління кар'єрою та процесами рекрутингу персоналу в контексті формування корпоративної культури. *Ефективна економіка*. 2025. № 7. DOI: 10.32702/2307-2105.2025.7.68.

3. Почтовюк А.Б., Подшивалов І.В. Адміністративний менеджмент як чинник формування управлінського і трудового потенціалу підприємства: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2025. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105.2025.9.28.

4. Петрова І.Л., Літовченко Г.С. Формування КРІ для збалансованої системи показників (BSC) у стратегічному управлінні компанією. *Ефективна економіка*. 2025. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105.2025.9.30.
5. Баженов Є.В., Кривенцов В.Е. Оцінювання та розвиток компетентності працівників. *Ефективна економіка*. 2025. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105.2025.9.20.
6. Руденко О. Менеджмент в умовах кризи: інтеграція стратегічного мислення та антикризових рішень. *Економіка та суспільство*. 2025. (онлайн-публ.).
7. Жарова Л. Інструментарій сталого менеджменту за умов імплементації ESG. *Економіка та суспільство*. 2025. (онлайн-публ.).
8. Hurzhii N., Bateruk M. Personnel management of organizations (on the example of LLC “Silpo-Food”). *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2025. 1(31): 79–94. DOI: 10.26661/2522-1566/2025-1/31-07.
9. Мельничук Л.В. Management solutions in achieving Sustainable Development Goals. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2025. № 1(48).
10. Лівінський А.І. Бортник У. В. Концептуальні підходи до розуміння сутності управління професійним розвитком персоналу організації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68 <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4986>
11. Лівінський А.І. Міжнародна комунікація університетського середовища як складова інтернаціоналізації освітнього процесу. *Економічний вісник Причорномор'я*. Одеса. ОДАУ. 2021, №2. С. 51-58
12. Дідур Г., Мельничук О., Телічко Н., Лівінський А. Управління витратами в операційній системі аграрних підприємств на засадах логістичного підходу. *Агросвіт*. 2025. № 10. С 79-87 DOI: 10.32702/2306-792.2025.10.79 <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/6373/6451>
13. Практики корпоративної соціальної відповідальності в аграрному секторі України. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. 2020. №8 (60). С. 22-37.
14. Костюк М. О., Мельничук О. І., Телічко Н. О. Методи прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації. *Економіка та суспільство*. 2022 Випуск № 43 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-40>
15. Дороніна О.А., Дядій В.О. Використання штучного інтелекту у процесі прийняття управлінських рішень: ризики та переваги. *Економіка і організація управління* № 3(55) 2024 С.53-61 <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.3.6>
16. Zamlinskyi V., Livinskyi A. Crisis management: communicational and reputational risks. Dynamics of the development of world science. Vancouver, Canada. 2020. P. 147-156. URL:chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/07/DYNAMICS-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-WORLD-SCIENCE_8-10.07.20.pdf
17. Zamlinskyi V., Livinskyi A., Zakharkiv I., Korneeva, T. Current developments in management of human resources. Knowledge management competence for achieving competitive advantage of professional growth and development. BA

School of Business and Finance. Riga, Latvia, 2021. 451 p. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10569>

18. Anatolii Livinskyi, Ihor Palchyk, Iryna Samoilo, Iryna Safronska, Kostiantyn Nechyporenko, Volodymyr Andryshyn, Oksana Bolshaia, Olha Dashko. Financial and security design of management accounting of innovative agricultural enterprises in conditions of digitalization and migration. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development Vol. 46 No. 3 (2024) c.329-345 W of S . URL: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/6192>

10.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України URL:www.rada.gov.ua -

2. Кабінет Міністрів України URL:www.kmu.gov.ua -

3 Нормативні акти України. URL:www.nau.kiev.ua -

5. Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
URL: <http://www.odnb.odessa.ua/> -

6. Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
URL:<http://www.nbuv.gov.ua/> - адрес пошукової сторінки реферативних матеріалів

6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

7. Бібліотека ім. Максимовича, Київського національного університету.
URL: <http://libgw.univ.kiev.ua/>